

MOHAMMED JAVAD ZARIF

«Hi ha una desconfiança enorme»

Christiane Hoffmann
© Der Spiegel

AZarif, de 55 anys, se'l veu còmode i animat durant l'entrevista que l'*Spiegel* li fa al seu despatx de Teheran, on fa broma amb un anglès perfecte. Va estudiar ciències polítiques als Estats Units i va ser l'ambaixador de Teheran a la ONU. Des del 2013 és el ministre d'Exteriors de l'Iran sota la presidència de Hassan Rouhani i recentment ha estat negociant l'acord previ en matèria nuclear amb la comunitat internacional. Els seus interlocutors occidentals l'aprecien molt i a la seva terra el tenen per una estrella; de fet, la seva autobiografia és un *best-seller*. N'hi ha que el veuen com el futur president. Rient, hi treu importància i diu: "La política interna no està feta per a mi".

—Senyor ministre, vostè ha fet que els iranians sortissin literalment a ballar al carrer quan el 2 d'abril va anunciar que albirava una solució al conflicte nuclear. Ara bé, ambdues parts no es van poder posar d'acord sobre el paper. Ho han celebrat massa aviat, els ciutadans?

—Els iranians tenen el dret d'estar contents, i el Govern té l'obligació de fer-los contents. Lausana va ser una fita important, però cap acord. Crec que no només és possible que n'hi hagi un, sinó que crec que és probable. De moment ens hem avingut en una sèrie de paràmetres fonamentals. A partir d'aquí hem de formular un pacte, i és el que estem fent ara a Viena.

—Després de les negociacions, el Govern dels Estats Units va fer pública la seva posició per demostrar que el país no està disposat a fer grans concessions. Suposem que no els va sorprendre.

—No ho veig de gaire ajuda, però ens hem d'esperar a veure el resultat definitiu. Abans cadascú podia explicar al seu públic la seva versió de la realitat; però a

El ministre d'Exteriors Mohammed Javad Zarif es mostra optimista davant la possibilitat d'arribar a un acord en matèria nuclear. Ara bé, diu que això no significa cap aproximació a Occident.

l'era de les telecomunicacions això ja no funciona.

—En aquest moment quins són els punts amb més controvèrsia?

—Tots. Sí que és cert que a Lausana ens vam posar d'acord, però tots i cadascun dels punts han de ser ratificats per les vuit parts que seuen al voltant de la taula de negociacions: l'Iran, el P5+1 (els Estats Units, la Xina, Rússia, França, Gran Bretanya i Alemanya) i la Unió Europea. Així que a una banda de la taula n'hi ha set, i a l'altra, una, l'Iran. Però aquestes set parts no necessàriament estan d'acord en tot, la major part del temps cal que els membres del P5+1 negociïn per tal d'arribar a una única posició. En alguns temes encara ara no tenen una posició comuna.

—Els Estats Units no va dir gaire cosa sobre les sancions. I vostès han estat ambigus pel que fa a la retallada del programa nuclear.

—No, de fet vam ser molt clars pel que fa al nombre de centrífugues que tindrem a Natanz i a Fordo, així com també de què li passarà al reactor d'aigua pesada de l'Arak. I és clar que s'aixecaran totes les sancions que ens imposen els Estats Units i la Unió Europea.

—Un dels punts amb controvèrsia és el calendari...

—Tant la Unió Europea com els Estats Units tenen un procediment legal propi. Com a entitat estrangera, quan negociem amb una altra entitat, no ens involu-

crem en les complicacions internes que té cada país. El que és important és el resultat, això és clar.

—Un altre obstacle és que vostès insisteixen que l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica no pugui inspeccionar els camps militars.

—Nosaltres hem dit que, si de veritat arribem a un acord, l'Iran estarà preparat amb un sistema legal intern per implementar un protocol addicional al Tractat de No Proliferació Nuclear. Evidentment, no hi ha cap país que proporcioni accés a les seves instal·lacions secretes. I tot tractat internacional té en compte com es trampeja amb els secrets d'Estat. No crec que l'Iran tingui cap dificultat a acceptar estàndards de transparència internacional. El problema que veig és que n'hi ha que se ceneixen a una narració concreta, cosa que provoca reaccions anàlogues aquí a Teheran.

—Això inclou les declaracions fetes pel líder religiós l'ayatol·là Ali Khamenei. Diu que està preocupat pel resultat a Lausana i avisa que "l'altre bàndol ens podria apunyalat per l'esquena". No ha estat capaç de dissipar les seves preocupacions?

—Tots estem preocupats per la sinceritat i la seriositat dels nostres interlocutors occidentals, particularment pel que fa als Estats Units. El nivell de desconfiança és enorme i mutu.

—El preocupa que els conservadors de l'Iran poguessin obstaculitzar un

acord? O li son útils perquè així sempre pot dir que hi ha alguna cosa que no es pot fer perquè els de l'ala dura no ho acceptarien?

—Desitjaria que tot estigués disposat de tal manera que no hagués de passar pel sofriment, el patiment i l'agonia de mirar de convèncer els de l'ala dura.

—El sentiment antiamericà és un dels pilars de la revolució. “Mort als Estats Units” va ser l'eslògan més important dels ultraconservadors durant 35 anys. Un acord nuclear significaria que l'Iran caldria que reconsiderés la seva posició respecte al “gran Sata-nàs”?

—Aquest acord és una prova de foc per saber si els Estats Units estan disposats a abandonar les esperances que tenen que hi hagi un canvi de règim a l'Iran, les esperances de rancor i antagonisme vers els ciutadans iranians i la revolució iraniana.

—L'aiatol·là Khamenei està a punt per a aquest acostament?

—No estem parlant d'acostament. Sempre tindrem diferències amb els Estats Units, tant se val què passi. Els Estats Units i l'Iran tenen dues visions del món diferents. No abandonarem la nostra. És part de la nostra identitat, però la identitat no implica conflicte. Tenim un sol assumpte que estem tractant amb els Estats Units, i aquest és el projecte nuclear. Si aconseguim tractar-lo amb èxit, proporcionaria una base on podríem considerar si tractar més assumptes.

—El programa nuclear no és l'únic punt que divideix l'Iran i els Estats Units. El paper de l'Iran a la regió és també el de crear conflictes. Per exemple, vostès donen suport a les milícies xiïtes houthi del Iemen, mentre que els Estats Units està de part de la coalició dirigida per l'Aràbia Saudita.

—Jo no sé si els Estats Units donen suport al bombardeig diari de civils innocents al Iemen. Nosaltres no donem suport a ningú en particular.

—Hi ha proves que sí que ho fan. Hi ha documents del Iemen que demostren que els Guardes de la Revolució són al país.

—S'han dit moltes mentides. El que pensem és que els problemes en aquesta regió no se solucionaran mitjançant la força. Des de bon començament hem explicat que així es crea un buit de poder que només beneficia Al-Qaida. →

→ —El secretari d'Estat John Kerry fa poc va dir que “és evident que hi ha subministraments que han estat arribant des de l'Iran. Cada setmana hi ha una sèrie d'avions que hi volen”. Com respon a aquesta afirmació?

—No bombardegem ningú al Iemen. Els nostres avions no volen al Iemen. Els avions que han volgut subministrar assistència humanitària al Iemen han estat interceptats i s'ha evitat que poguessin aterrar.

—Kerry també va avisar que els americans no es quedarien de braços plegats i que emprendrien mesures per evitar que es desestabilitzés la regió. Quan parla de desestabilització, es refereix a l'Iran.

—La font d'inestabilitat en aquesta regió és un intent amb poca visió de futur d'armar i finançar grups extremistes com Daesh (l'Estat Islàmic), el Front Al-Nusra i Al-Qaida. Tothom qui ha utilitzat els extremistes a la nostra regió n'ha estat víctima després. Occident és part d'aquest problema, perquè hi ha persones que han nascut i han estat educades a Occident que ara són a Síria i a l'Iraq decapitant i cremant persones vives. Com pot ser que estigui passant això, que els puguin reclutar?

—L'Iran i els Estats Units podrien treballar junts oficialment en termes de combatre l'Estat Islàmic.

—Encara no hem vist cap predisposició seriosa per part dels Estats Units per bregar amb Daesh. Però això és un problema regional i global i estem preparats per treballar amb qualsevol país per tal de combatre aquesta amenaça. Creiem que qualsevol país que intenti combatre l'Estat Islàmic serà un soci molt important per a l'Iran.

—Pot ser que aquesta mena de cooperació ja es doni entre l'Iraq i els Estats Units?

—No, nosaltres cooperem amb el Govern iraquiana en contra de Daesh.

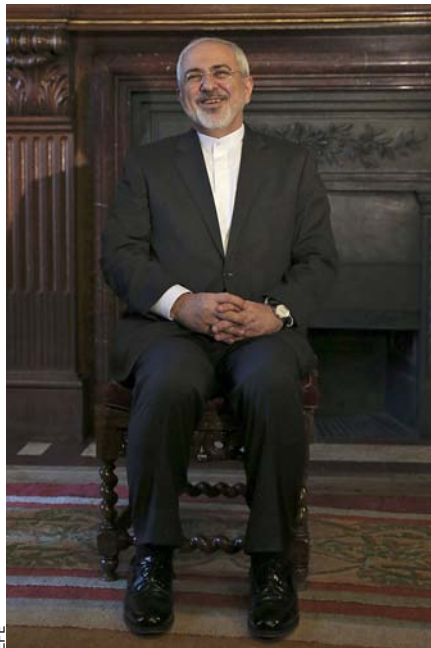
—Ahora, donen suport al règim de Baixar al-Assad amb soldats, diners i armes. Fent-ho, estan prolongant la tragèdia siriana.

—Donem suport al Govern legítim. Si no li haguéssim donat el nostre suport, ara tindrieu Daesh assegut a Damasc. Ja hem dit que cal que trobem una solució política a Síria, però n'hi ha que han imposat algunes condicions...

—Es refereix a Al-Assad?

—Aquesta persona en concret no en va formar part. Són aquells que han posat condicions a la fi del vessament de sang els qui han de respondre a la prolongació d'aquest conflicte.

—El 2013, el president Hassan Rouhani va establir com a prioritat que les relacions amb l'Aràbia Saudita milloressin. Des de llavors, però, han empitjorat. Rouhani ha descrit la nova presidència saudita com a “inexperta”. Comentaris com aquest no ajuden a crear harmonia.

«Els Estats Units i l'Iran tenen dues visions del món diferent. No abandonarem la nostra»

—Desafortunadament, hi ha hagut una allau de comentaris ofensius provinents de l'Aràbia Saudita i jo m'he abstingut de contestar-los. I molts membres del Govern iranià han fet un gran esforç per abstenir-se de contestar aquest tipus de comentaris, tant els públics com els privats. N'hi ha que tenen pànic.

—Tenen prou motius per fer-ho. Síria, l'Iraq, el Iemen i l'Afganistan són Estats que es troben en una situació

delicadíssima i on la influència de l'Iran ha augmentat enormement. Què fan per apaivagar la por que tenen els seus veïns que l'Iran estigui buscant dominar l'Orient Mitjà?

—L'Iran és un país poderós. L'Iran és un país molt gran amb una densitat de població molt alta, tenim recursos naturals i recursos humans. Però som un país que està content amb la mida i la geografia que té. No hem empès cap aventura militar en els últims dos-cents cinquanta anys. No veiem que res d'això sigui un intent de dominar la regió. Veiem que hi ha gent que s'espanta i crec que no tenen cap motiu per fer-ho. Estem preparats per treballar amb els nostres veïns per tal de garantir seguretat i prosperitat a la regió.

—Encara hi ha un conflicte més entre el seu país i occident: els drets humans a l'Iran. Fa un parell de setmanes, va dir en una entrevista que “no enviem ningú a la presó per expressar la seva opinió”. Però al mateix temps s'estaven arrestant ciutadans. Aquest cinisme va provocar protestes a la xarxa, incloent-hi crítiques que provenien de partidaris seus. Pot entendre aquesta decepció?

—Bé, no puc, perquè aquesta afirmació es va treure de context. Em sap greu que es pogués mal interpretar el que vaig dir. Però hi havia gent que em volien atribuir una cosa que estava fora de context.

—El reporter especial de l'ONU pel que fa als drets humans a l'Iran, va dir al març que l'aplicació dels drets humans havia empitjorat sota la presidència de Rouhani.

—Crec que el reporter especial de l'ONU ha estat menys que creïble pel que fa al tractament de l'Iran. Estan tractant amb un país que ha estat capaç d'anar a les eleccions i de fer un canvi de poder d'una administració a una altra a través d'unes eleccions que van tenir una participació d'un 73%. Si fan acusacions dient que la situació ha empitjorat sota la presidència de Rouhani, és com si miressin de fer propaganda en contra d'aquest Govern més que no pas investigar realitats. Dit això, crec que una de les prioritats d'aquest Govern és la de millorar la situació dels drets humans. No puc dir que l'Iran tingui un historial impecable pel que fa als drets humans. ●

Traducció de Lluna Domínguez